

Endringsforslag til kommunedirektørens budsjett og handlingsprogram 2021-2024

Innledning

Budsjett og handlingsprogram for Kristiansand 2021-2024 bygger videre på de fire store satsingene innenfor *Klima og miljø, Fattigdomsbekjempelse og forebygging av utenforskap, Bydeler og frivillighet, samt Flere i arbeid.*

2020 har vært et historisk år. Covid-19 og nedstengning av lokalsamfunnet vårt har satt hele nasjonen og innbyggerne på prøve. Budsjettet bærer preg av dette. Det er knyttet større usikkerhet til overføringer fra sentrale myndigheter, presset på kommunale tjenester øker, og sysselsettingen er skjør i enkelte bransjer. Kommunens økonomiske situasjon er stram, men med god og streng styring. Det er verdt å fremheve omstillingsevnen kommunens ansatte har vist i 2020. Både koronapandemi og omorganisering etter sammenslåingen har påvirket arbeidsdagen til de aller fleste. Sammen med ansatte i privat sektor, og takket være innsatsen til hver enkelt familie og innbygger i Kristiansand, har vi klart å unngå ukontrollert smittespredning.

Part(i)ene Venstre, De uavhengige, Tverrpolitisk Folkeliste, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet de Grønne, Rødt og Arbeiderpartiet står bak dette budsjettforslaget. Til tross for store politiske forskjeller partiene imellom, har ønsket om ansvarlig styring av byen vår preget forhandlingene. Budsjettforslaget har solide fotavtrykk fra samtlige åtte parter.

Administrasjonens forslag til *klimabudsjett* er en nyskapning for Kristiansand. Den svarer ikke ut ambisjonen til de styrende partiene i kommunen. Partene bak denne avtalen legger frem mål, satsinger, tiltak og ambisjoner på vegne av klima og miljø. Kristiansand skal være en god by for våre barn og barnebarn. De skal en dag ta over kommunen vår. Vårt ansvar er at Kristiansand har rent vann, frisk luft og god miljøforvaltning også i fremtiden. Men jobben med å snu klimakrisen er i gang, og med økt styrke for hvert år.

Offentlige tall viser at Kristiansand har omtrent 4000 flere arbeidsledige enn andre byer vi kan sammenlignes med. Vår viktigste jobb er å få flere i arbeid. Det vil styrke familier og enkeltpersoner, forebygge utenforskap, bedre integrering, øke skatteinngangen og redusere offentlige utbetalinger. Den største satsingen i denne perioden er derfor jobbskaping.

Samfunnsregnskapet viser at de økonomiske forskjellene mellom folk her i landet øker. Innbyggere med økonomiske utfordringer får det enda vanskeligere, mennesker med økonomisk rikdom får det bedre. På lokalt nivå gir dette seg utslag i at enkelte barn ikke kan delta i aktiviteter sammen med venner, på grunn av økonomi. Psykisk uhelse, slitne foresatte og engstelige barn og unge er et resultat av fattigdom på norsk. Vi vil fortsette kampen med å få flere barn og unge og deres familier ut av fattigdom. Vi tror at en kombinasjon av satsing på sysselsetting og arbeid, sammen med en lettelse av byrder familier i lavinntektsfamilier opplever, vil ha en stor og positiv effekt.

Kristiansand er fremdeles en ung og ny kommune. Lovnaden om å satse på bydelene står ved lag. Bydelsfondet dobles, servicetjenester for velforeninger opprettes, investeringer i skoler, idrettsanlegg og bydelshus styrker bydelene. Kristiansand bygger og investerer i et solid tempo, noe som også trygger hundrevis av arbeidsplasser i privat sektor.

Kristiansand kommune har lagt ned et stort stykke arbeid for å få etablert Morrows batterifabrikk til Støleheia. Vi vil fortsette å jobbe målretta for etableringer av fremtidsretta og klimavennlige arbeidsplasser i årene som kommer.

Samarbeidspartiene vil rette en stor takk til administrasjonen og alle ansatte i Kristiansand kommune. Sammenslåingen gir både utfordringer og gode resultater. Vi vil fortsette tilpasning og integrering av de tre «gamle» kommunene i årene som kommer.

Kristiansand, 30. november 2020

Hildegunn M. T. Seip – MDG

Ellen Rudnes – R

Jens Anders Ravnaas – TVP

Andreas Landmark – SV

Reidar Heivoll – SP

Roy Fardal – DU

Christine Alveberg – V

Mette Gundersen – AP

Styrket sosial og klimavennlig retning

Arbeid
36,2 mill.

- Sykefravær/nærvar
- Redusert sykefravær
- Heltidsansatt
- Flere lærlinger
- Hovedtillitsvalgt-styrking
- Prosjekt Flere i arbeid

Inkludering
73,2 mill.

- Nye mønstre, trygge oppvekst
- Forskningsprosjekt rasisme
- Mottaksskolen
- SFO funksjonshemmede
- Fysisk aktivitet ungdomsskolen
- Kutte kontantsøtte
- Styrke barnehagesektoren
- Økt barnetrygd 2 mnd
- «Aktiv på dagtid»
- Lavere sosialavgifter
- Idrettsrådets satsing på barn i lavinntektsfamilier
- Ejenomsattfond til sosial utjevning
- Sosial bolig/barnrike familier
- Balabaner/vedlikeholdsfond
- Universell utforming

Klima & miljø
41,7 mill.

- Fornyte medlemskap i Etsk Handel Norge
- Geitmyra matkultursenter
- Løperydding
- Turveien Turballer-Bergstøl
- Sandriphaia friluftspark
- Sykkesatsing
- Klimastillingsfond
- Økt vedlikehold bygg og vei
- Urbant landbruk og skolehager
- Mulighetsstudie karbonfangst
- Gratis bussfor elever i skoletid
- Innføre piggedekkebyr
- Økte parkeringsavgifter
- Landbruksrådgiving Agder
- Plan for dyrevelferd
- Færre reiser og overnattinger
- Ladepunkt e-biler

Bydelene
70,1 mill.

- Politisk organisering
- Mulighetsstudie Birkeld
- Båttransport Bragdøya
- Rosseland videregående skole
- Oppgradering Rosseland skole
- Økt pott frivillighet (oppvekst)
- Sonekontor Songdalen
- Økt pott frivillighet (rus/psykiatri/fattigdom)
- Livsgledesertifisering sykehjem
- Utvidet åpningstid frididsklubb
- Økt pott frivillighet
- Bydelisrådgiving
- Kunst i offentlig rom
- Kompetansesentrene
- Tilskudd Vest-Agder-museet
- Overta Langenes Arbeidskirke
- Utelys Øvre Slettehaia skole
- Stupetårn i Beres
- Bydelisus Hånes
- Bydelisfond
- Kalldthall Hortemo

Organisasjon

Samfunn og innovasjon

Oppvekst

Helse og mestring

Kultur og innbyggerdialog

By- og stedsutvikling

Investeringer

Skjema 1: Forslag til endringer - drift (i 1000 kr)								
Tiltak	2021		2022		2023		2024	
	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.
Område 1 - Organisasjon								
Sykefravær/nærvær	2 000		2 000		2 000		2 000	
Redusert sykefravær				400		3 000		3 000
Heltidssatsing	2 250		2 250		2 250		2 250	
Lærlinger	800		800		800		800	
HTV-ordning etter sammenslåing, forlenget	1000							
Politisk organisering							1200	
Område 2 - Økonomi								
Fornye medlemskap Etisk Handel	85		85		85		85	
Område 3 - Samfunn og innovasjon								
Prosjekt Flere i arbeid	5 000		5 000		5 000			
Nye mønstre - trygg oppvekst	1 000		1 000		1 000		1 000	
Forskningsprosjekt - Strukturell rasisme	400							
Område 4 - Oppvekst								
Mottaksskolen	1 000		2 500		2 500			
SFO - Funksjonshemmede	750		750		750		750	
Kutte kontantstøtte		2 300		4 600		4 600		4 600
Styrke barnehagesektoren	2 300		4 600		4 600		4 600	
Fysisk aktivitet ungdomsskolen	1 000		2 000		2 000		2 000	
Geitmyra matkultursenter	1 200							
Tilskuddspott frivillige organisasjoner	100		100		100		100	
Midlertidig videreføring Rosseland			1 500		3 300		3 300	
Område 5 - Helse og mestring								
Økt barnetrygd 2 mnd	1 800		1 800		1 800		1 800	
"Aktiv på dagtid"	100		100		100		100	
Sonekontor Songdalen	3 000							
Økt pott for frivillige org. (rus/psykiatri/fattigdom)	400		400		400		400	
Lavere sosialutgifter						2 000		2 500
Område 6 - Kultur og innbyggerdialog								
Idrettsrådets satsing på barn i lavinntektsfamilier	300		300		300		300	
Utvidet åpningstid Fritidsklubbene	800		800		800		800	
Økt pott frivillige organisasjoner	250		250		250		250	
Sandriphæia	300		300		300		300	
Bydelsrådgivning	350		300		300		300	
Kunsthundet (offentlige rom)	300		300					
Kompetansesentrene	223		244					
Tilskudd Vest-Agder-museet	0		1 000		1 000		1 000	
Overtakelse Langenes arbeidskirke	850		850		850		850	

Skjema 1: Forslag til endringer i drift forts

Område 7 - By- og stedsutvikling								
Mulighetsstudie Birkelid	100							
Oppgradering Rosseland skole	1 000		1 000					
Vedlikehold bygg	1 250		1 250		1 250		1 250	
Vedlikehold vei	1 000		1 000		1 000		1 000	
Løyperydding	250		250		250		250	
Innføre piggdekkgebyr (netto)		4 000		4 000		4 000		4 000
Urbant landbruk/skolehager	500		500		500		500	
Klimaomstillingsfond	3 000		3 000		3 000		3 000	
Mulighetsstudie karbonfangst			200					
Gratis buss elever på skolen	550							
Økte parkeringsavgifter		3 000		3 000		3 500		3 500
Landbruksrådgivning Agder	84		84		84		84	
Plan for dyrevelferd			150					
Midlertidig utelys Øvre Slettheia skole	50							
Sykkelsatsing	2 000		2 000		2 000		2 000	
Område 9 - Sektorovergripende								
Overføring fra havnekassa						8 000		10 000
Økt bruk av fond		24 000		22 000		14 000		19 000
Færre reiser og overnattinger		5 000		2 500		1 200		1 000
Renter, avdrag og momskomp (Fra P-INV)			2 028		2 358		2 508	
Eiendomsskattefond for sosial utjevning	5 000							
I alt	42 342	38 300	40 691	36 500	40 927	40 300	34 777	47 600
Netto endring	-4 042		-4 191		-627		12 823	

Skjema 2: Forslag til endringer - investering (i 1000 kr)

Tiltak	2021		2022		2023		2024	
	Økn. utg./	Red. utg./	Økn. utg./	Red. utg./	Økn. utg./	Red. utg./	Økn. utg./	Red. utg./
	Red. innt.	Økt innt.	Red. innt.	Økt innt.	Red. innt.	Økt innt.	Red. innt.	Økt innt.
Stupetårn i Bertes	3 600							
Ladepunkt el-biler	1 000		1 000		1 000		1 000	
Bydelshus Hånes			20 500					10 500
Sosial bolig/barnerike familier	10 000		10 000					
Bydelsfond	2 500		2 500		2 500		2 500	
Ballbaner/vedlikeholdsfond gressmatter	4 000		4 000		4 000		4 000	
Kaldhall Hortemo	25 000			15 000				
Ikke investeringer Tunballen		7 500		7 500				
Opprustning turvei mellom Tunballen og Bergstøl	1 800							
Universell utforming	5 000					5 000		
I alt	52 900	7 500	38 000	22 500	7 500	5 000	7 500	10 500
Netto endring	45 400		15 500		2 500		-3 000	
Kapitalkostnader - driften (overføres til skjema 1)			2 724		3 654		3 804	

Noter og forklaring til budsjettforslaget

Område 1: Organisasjon

Bystyret ønsker å jobbe for redusert sykefravær, og ber organisasjonsutvalget sammen med administrasjonen og organisasjonene om å finne gode tiltak for å fremme nærvær og redusere sykefraværet. Det legges opp til et lavere sykefravær i perioden, og bystyret tar inn en beskjeden sum de to siste årene, som et resultat av det målretta arbeidet. Satsingen på flere ansatte i hele stillinger kan sees i sammenheng med satsing på redusert sykefravær. Den utvida ordningen for tillitsvalgte etter kommunesammenslåing videreføres ett år til.

Det er for tidlig å konkludere med å redusere bystyrets størrelse i neste periode. Bystyret ber om en sak om politisk organisering i god tid før inneværende periode utløper.

De bevilgede midlene til økt bruk av lærlinger skal prioriteres til unge mennesker som av ulike årsaker har problemer med å tegne lærlingekontrakt, til tross for faglig kompetanse.

Område 3: Samfunn og innovasjon

Bystyret har satt ned et arbeidsutvalg som skal følge satsingen på å få flere i arbeid tett. De skal følge opp anbefalingene i Bystyremeldingen om flere i arbeid sammen med Arbeid- og inkluderingsutvalget. I tillegg ligger fagdokumentasjonen fra «Oppgaveutvalget» som grunnlag for det videre arbeidet.

Bystyret vil igangsette et forskningsprosjekt om innbyggernes erfaringer av rasisme og diskriminering. Kunnskapen innhentes etter inspirasjon fra tilsvarende forskningsprosjekt i Bergen, og skal øke kommunens mulighet til å møte og motarbeide strukturell rasisme. Undersøkelsen rettes mot opplevelser av rasisme i møte med offentlige institusjoner, i det offentlige rom, i mediene, og på arbeids-, leie- og boligmarkedet, blant innbyggere med minoritetsbakgrunn i Kristiansand kommune. Forskningsprosjektet kan utvides til Agder i samarbeid med fylkeskommunen, UiA eller andre, hvis dette viser seg hensiktsmessig. Prosjektet igangsettes i løpet av 2021.

Gamle Kristiansand kommune tegnet medlemskap i nettverket Etisk handel Norge. Bystyret ønsker å videreføre dette i den nye kommunen.

Område 4: Oppvekst

Bystyret mener det er for tidlig å konkludere med nedleggelse av mottaksskolen nå. Det legges inn midler til å videreføre denne i minst ett skoleår til. Ny vurdering skal gjøres innen 2022. Elevtall og rekruttering av elever blir viktig i denne vurderingen. Vi åpner for å utvide innsøkningen på mottaksbarnehagen til barn fra nærområdet, men ønsker samtidig å sikre at barnehagen bevarer funksjonen som mottaksbarnehage. Bystyret vil følge endringene

som foreslås for mottaksskolen og mottaksbarnehagen tett, og sikre at de styres av pedagogiske og integreringsfaglige anbefalinger og lovfestet rett til tilpasset opplæring.

Når det gjelder skoletilbudet og strukturen i nedre Greipstad, så bes det om en ny vurdering av denne. Bystyret slår fast at det skal bygges ny barneskole i området. Nye tall viser at ny skole på Vollan blir betydelig dyrere enn antatt, og at skolen på Rosseland ikke ligger ideelt plassert. I forbindelse med mulighetsstudie for Birkelid, skal også skole her utredes. Videre drift av Rosseland legges inn for perioden, og med noe oppgradering, men det understrekes at dette er midlertidig til skolestrukturen er avklart.

Oppvekststyret peker ut ungdomsskole(r) der det er aktuelt å innføre daglig fysisk aktivitet. Dette bør brukes som grunnlag for forskning i en større sammenheng, for å finne verdien av fysisk aktivitet for ungdommers læring og prestasjoner på skolen. Det søkes eksterne midler til oppfølging og følgeforskning av prosjektet.

Geitmyra matkultursenters pilotprosjekt sammen med kommunen evalueres i 2021, og videre samarbeid avgjøres ved neste års budsjett.

Område 5: Helse og mestring

Det legges opp til videre drift av sonekontoret i Songdalen i en periode inn i 2021, frem til evaluering, drøfting og kostnadsberegning er gjennomført. De ansattes organisasjoner skal fortsatt involveres i prosessen. Bystyret er opptatt av at pasientene i denne sona skal få like gode og effektive tjenester som ellers i kommunen.

Arbeidet med å holde barnetrygden utenfor beregning av sosialhjelp utvides med to måneder. I sum er det nå 6 måneder i året som holdes utenfor. Hovedutvalget avgjør hvilke måneder det skal være.

Kommunen har ikke tilstrekkelige og riktig tilpassede boliger til innbyggere som har utfordringer relatert til rus og psykisk helse. Det er også flere barnefamilier uten fast bolig. For å komme nærmere en løsning investerer vi 10 millioner i 2021 og tilsvarende i 2022 i sosiale boliger, med særlig tanke på barnerike familier.

Område 6: Kultur og innbyggerdialog

Som et ledd i å styrke tilbudet til frivilligheten i bydelene, skal kommunen tilby en tjeneste som bistår velforeninger og bydelsråd med ulike oppgaver. Det være seg hvordan en høringsuttalelse skal skrives, hvordan man kan søke midler fra Bydelsfondet eller hvordan et årsmøte med valg skal gjennomføres. Det legges ikke opp til at det skal ansettes noen, men bystyret styrker området noe til denne tjenesten.

Bydelsfondet, som var satt av med kr 10 millioner i forrige budsjett, er overført fra investering til drift. Det gjør det enklere for velforeninger å søke midler til tiltak og oppgraderinger også på områder som ikke er kommunale. Samtidig legges det inn 10 nye millioner på investering til bruk for oppgradering av offentlige små steder i bydelene.

Område 7: By- og stedsutvikling, inkludert klimasatsing

Bystyret etablerer et Klimaomstillingsfond i Kristiansand, med 3 millioner kroner i årlig bevilgning. Fondet skal være tilgjengelig både for privatpersoner og bedrifter. Fondet skal inkludere sykkelstimulerende tiltak. Bystyret ber administrasjonen komme tilbake med en sak som viser forslag til nye ordninger som gir mest mulig utslippskutt, og har en sosial profil. Fondet skal sees i sammenheng med eksisterende klima- og miljøtilskudd. Dersom eksisterende tilskuddsordninger får mange søknader og går tom for penger, kan omstillingsfondet brukes til å fylle på eksisterende tilskuddsordninger.

Bystyret bevilger 1,5 millioner ekstra årlig til å få fortdgang i sykkelveier og andre utbedringer som planlagt på kommunale veier i trafikkikkerhetsplanene. 0,5 millioner årlig bevilges i støtte til vinterdekk til sykkel. Vinterdekkstøtten gis som et fast beløp og gjennom sykkelverkstedene i kommunen.

Bystyret innfører piggdekkavgift i Kristiansand fra 1. november 2021. Bystyret ber administrasjonen komme tilbake med en sak som beskriver forslag til modell. Det legges opp til at kommunen deles inn i ulike soner, der de mest grisgrendte strøkene skal unntas fra piggdekkavgift. Det er gjort et moderat anslag for innbetalt piggdekkgebyr i perioden, basert på erfaringer fra Stavanger, og tatt høyde for kostnader til etablering og drift.

Alle tall i 1000 kr	2021		2022		2023		2024	
	Utgift	Innt.	Utgift	Innt.	Utgift	Innt.	Utgift	Innt.
Piggdekkgebyr, etablering (2021) og drift (hele perioden)	5 000		4 000		3 000		2 000	
Piggdekkgebyr, innbetaling (med økt andel piggfrie dekk over tid)		9 000		8 000		7 000		6 000
Netto endring		4 000		4 000		4 000		4 000

Økte parkeringsavgifter hentes gjennom å avvikle betalingsfritak i parkeringshusene Gyldengården og Slottet kvelder og helger, samt øke påslaget på parkeringsavgifter i forhold til kommunedirektørens forslag (se s. 184 i forslag til økonomiplan).

Ordningen med gratis buss for skoleelever i skoletiden må evalueres. Tiltaket videreføres i 2021, parallelt med at evalueringen gjennomføres. Bystyret vil ta stilling til en eventuell videreføring ved neste års budsjettbehandling.

Vi viderefører arbeidet med urbant landbruk, og vil støtte gode skolehageprosjekter.

Bergen kommune har vedtatt plan for dyrevelferd. Kristiansand skal få sin egen. Planen skal supplere lovgivningen, og ikke gå på tvers av denne. Dyrevelferd er godt innarbeidet i både landbruket og kjæledyrhold, og det er naturlig at representanter for disse tas med i utarbeidelse av planen.

Modellen som til nå er vist i forbindelse med utskrivning av eiendomsskatt, viser at det er vanskelig å lage en treffsikker modell som omfatter huseiere med betalingsutfordringer. Årsaken til dette er at det er eiendommer som skattes, og ikke eiere, gjennom inntekt/formue. Bystyret vil derfor åpne opp for at huseiere med høy eiendomsskatt og lav

betalingsevne/inntekt skal kunne søke en form for støtte fra kommunen til å betale sin eiendomsskatt. Bystyret vil med en slik ordning ikke utfordre modellene som blir lagt til grunn for taksering og fastsettelse av skatt, og heller ikke eiendomsskattelovgivningen. Administrasjonen må utarbeide et forslag til kriterier og vedtekter til fondet. Målet er at det skal være ubyråkratisk og enkelt søkbart.

Sektorovergrepene

Det legges opp til betydelig redusert reise- og overnattingsaktivitet for resten av perioden. Smittesituasjonen knyttet til Covid-19 pandemien har vist at store deler av eksterne møteaktivitet kan skje digitalt. Det forventes at det til dels vil bli varige endringer på enkelte møter, og at det uansett vil være mindre reiseaktivitet i 2021 og utover. Det bes om at administrasjonen først tar ned den politiske reiseaktiviteten kraftig, for deretter å se på administrativt ledernivå.

Havne- og farvannsloven åpner opp for at eierkommunene på visse vilkår kan ta utbytte av havnedriften. Administrasjonen og havna bes sette i gang et arbeid for å finne ut hvordan dette skal gjøres, innenfor de begrensningene som følger av havne- og farvannsloven.

Verbalforslag

Område 1: Organisasjon

1. Bystyret ber kommunedirektøren komme tilbake med en sak som beskriver mulig fremtidig organisering, og begrunnede forslag til størrelsen på bystyret.
2. Bystyret ber kommunedirektøren om å gå i dialog med organisasjonsutvalget for å se på muligheten for større intern rekruttering av ledige stillinger, fremfor eksterne utlysninger.

Område 4: Oppvekst

1. Bystyret ber administrasjonen i oppvekst igangsette en prosess som fører til at flere skoler fokuserer på tverrfaglig samarbeid og systematisk arbeid med elevenes læringsmiljø. Modellen fra systemarbeidet på Grim skole er et eksempel på dette.
2. Bystyret er positive til at skoler som ønsker det kan prøve ut «hjemmeleksefri skole» med unntak av leselekser. Det er skolenes ledelse og samarbeidsutvalg som endelig bestemmer om dette skal innføres på den enkelte skole.
3. Det planlegges for at den nye barnehagen i Lauvåsen bygges i kommunal regi. Dette innarbeides i barnehagebehovsplanen 2022-2025.

Område 5: Helse og mestring

1. Bystyret tar sikte på i perioden 2021-2024 å tilrettelegge for et aktivitetstilbud for hjemmeboende personer over 70 år som har demens.
2. Flere frivillige organisasjoner henvender seg nå til kommunen for å tegne flerårige rammeavtaler. Bystyret ber om en sak som vurderer dette, og drøfter fordeler og ulemper med denne typen avtaler.
3. Bystyret ber om at helseutvalget holdes fortløpende orientert om alternative løsninger for kafétilbud på kommunens seniorsentre.

Område 6: Kultur og innbyggerdialog

1. Bystyret ber om en sak som vurderer fremtidig bruk av Aladdin. De ulike kompetansesentrene tas inn i vurderingen, og utfordres samtidig på økt samarbeid.
2. Situasjonen på flere av de utendørs ballbanene er utfordrende. Bystyret ber om en oppdatert sak for vedlikehold, behov og kapasitet på kunstgressbanene. Planen skal også drøfte omlegging til natur- og miljøvennlig banedekke.

Område 7: By- og stedsutvikling

1. Bystyret ber administrasjonen gjenoppta forhandlinger med grunneier på Porsmyr, med tanke på å få til en nødvendig utvidelse av arealene rundt Porsmyr bygdetun.
2. Utsettingsramper for båt er en mangelvare rundt Trysfjorden i Søgne. Bystyret ber om en sak som skisserer opp en avklaring for lokalisering av kommunal bryggeplass og utsettingsrampe i denne delen av komunen.

Klimabudsjett

Verden står midt i en klimakrise. Det trengs et grønt skifte. Kristiansand fortsetter omstillingen for fullt mot et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn. Vi har ingen tid å miste.

Vi har satt oss som mål at klimautslippene i Kristiansand skal kuttes med 80 % innen 2030. Det er høye, men nødvendige mål. Klimabudsjettene vi har fått så langt har vist smertelig tydelig at vi ikke er i rute til å nå målene. Det forandrer vi på. Vi skal tenke klima og bærekraft i alt vi gjør, jobbe bredt og sette i gang flere tiltak uten å drøye.

Vi skal gjøre det lettere å velge miljøvennlig for innbyggere og kommuneansatte, næringsliv og nabolag. Vi slipper bussen fram, gjør det lettere å sykle og gå trygt, og dyrere å bruke piggdekk og parkere i gatene. Det gir renere luft og frigjør vårt fellesareal – for sunnere og mer bærekraftig mobilitet.

Klimakrisen og pandemien gjør det viktigere enn noensinne å oppmuntre flere til å sykle. Vi skal få fortgang i byggingen av sykkelveier og andre trafiksikkerhetstiltak, og gir støtte til vinterdekk på sykler så flere kan sykle hele året. Dette fører både til bedre folkehelse og reinere luft.

Vi fortsetter institusjonaliseringen av klimaarbeidet i kommunen. All kommunal drift må bli bærekraftig, og miljøkonsekvenser skal vurderes i alle saker. Vi innfører tertialrapportering på klima og miljø, så vi får verktøy til å styre ansvarlig innenfor klima på samme måte som vi har for økonomi. Innkjøpsmakten skal brukes bevisst til å bidra til omstilling. Vi prioriterer miljøkrav og kortreist kvalitet, og høyner miljøforventningene til bygg, anlegg og transport.

Dessuten lanserer vi et klimaomstillingsfond, og gir mer støtte til omstilling enn noen gang. Vi inviterer slik hele folket med på klimadugnad. Alle skal med inn i lavutslippssamfunnet!

Verbalforslag – klima og miljø

1. Bystyret krever et bedre klimabudsjett neste år, et styringsverktøy som tallfester utslippskutt og kostnader, etter modell fra eksempelvis Stavanger eller Oslo. For hvert tiltak skal ansvaret plasseres hos spesifikke ledere og enheter. Bystyret skal også få tertialrapportering på klima og miljø i samme møter som økonomisk tertialrapportering. Etter første tertialrapportering i 2021 ber bystyret administrasjonen legge fram forslag til mål for årlige utslippskutt, basert på status for tiltakene.

2. Bystyret ønsker raskere tempo i gjennomføringen av infrastrukturtiltak som kan redusere reisetiden med buss. Fremkommelighetstiltak som bidrar til raskere og mer forutsigbar reisetid skal prioriteres. Bystyret anmoder kommunedirektøren om å snarest mulig gå i dialog med AKT og fylkeskommunen for å gjennomføre nødvendige tiltak.

3. Bystyret ber administrasjonen samarbeide med AKT, fylkeskommunen og Statens Vegvesen for å igangsette et 12 måneders forsøksprosjekt der gamle Lundsbroa beholdes kollektivtrafikk, utrykningskjøretøy, drosjer, mopeder, syklist og gående. Dersom en ser at

dette får negative konsekvenser for utrykningskjøretøy og responstid, vil forsøksprosjektet bli avvirket før tiden.

4. I arbeidet med byvekstavtalen skal det synliggjøres hvordan kollektivtrafikken prioriteres.

5. Bystyret anmoder AKT om innfasing av flere nullutslippsbusser og krav til nullutslippsbusser ved neste anbud.

6. Tiltak for fjerning av gateparkering i sentrale deler av Kvadraturen prioriteres. Det satses på rimelige tiltak som gir større effekt i form av at flere p-plasser fjernes. Budsjetterte midler kan også benyttes til andre tiltak som sykkeltraseer gjennom Kvadraturen, bilfrie åpne byrom, markeds plass for *streetfood* og liknende. En plan legges frem for by- og stedsutviklingsutvalget i løpet av første halvår 2021.

7. Bystyret ber administrasjonen komme tilbake med en sak som beskriver hvordan nye kommunale bygg som hovedregel kan være plusshus og energistandarden i eksisterende bygg kan oppgraderes med mål om lavenerginivå eller passivhusnivå. Saken skal også inneholde forslag til minst ett forbildeprosjekt for nybygg eller rehabilitering til plusshus.

8. Bystyret ber administrasjonen gå i dialog med forurensningsmyndighetene og legge frem en sak hvor det innføres krav i nye reguleringsplaner om fossilfrie anleggsplasser.

9. Det skal stilles krav til bruk av fossilfritt drivstoff på 80 % av maskiner som benyttes på anleggsplasser, og til frakt av masser og avfall fra kommunal bygg- og anleggsvirksomhet, innen første halvdel av 2023.

10. Fra 2021 skal muligheter for fornybar energiproduksjon tas med i alle nye kommunale plan- og byggeprosjekter. I tillegg skal private planinitiativ redegjøre for mulighetene for fornybar energiproduksjon, og planlegge for dette i størst mulig grad.

11. Bystyret forventer at det stilles klima- og miljøkrav i alle kommunens anskaffelser. Innkjøpsavdelingen bes legge til rette for kjøp av brukte varer. Det er et mål at andelen varer som er sertifisert med miljømerke eller bærekraftsmerke, eller kjøpt brukt, øker med 20 % per år. Innkjøpsavdelingen skal rapportere på andelen miljømerkede innkjøp/bruktkjøp hver tertial.

12. Bystyret ber om en sak som drøfter konsekvenser av at miljø vektet 50 % ved alle anskaffelser/anbud.

13. Bystyret ber administrasjonen jobbe med konsept for CCS-anlegg i samarbeid med Returkraft, og undersøke forskjellige finansieringsmodeller med ulik grad av statlig og ekstern støtte, inkludert selvkostmodeller. Bystyret ber om å få framlagt disse alternativene i løpet av 2021.

14. Bystyret ber administrasjonen jobbe aktivt for lokaltog og for sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen, gjennom Jernbanepattform Agder og andre relevante samarbeid.

15. Klima- og miljøkonsekvenser skal presenteres i alle saksdokumenter til politisk behandling.